

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሃያ ስድስተኛ ዓመት ቁጥር ፲፩
አዲስ አበባ የካቲት ፪ ቀን ፪ሺ፲፭ ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

29th Year No. 11
ADDIS ABABA, 9th February, 2023

<u>ማውጫ</u>	<u>Content</u>
ደንብ ቁጥር ፭፻፳፱/፪ሺ፲፭	Regulation No. 529/2023
የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ ደንብ .....ገጽ ፲፬ሺ፯፻፴፪	Ethiopian Public Health Institute Establishment Regulation.....Page 14632

ደንብ ቁጥር ፭፻፳፱/፪ሺ፲፭

የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፪፻፷፫/፪ሺ፲፱ አንቀጽ ፩፻፫ መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

፩. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ ደንብ ቁጥር ፭፻፳፱/፪ሺ፲፭” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

፪. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

፩/ “የሕብረተሰብ ጤና አደጋ” ማለት በተፈጥሯዊ ወይም ሰው ሰራሽ ምክንያት የሚከሰት የሕብረተሰብ ጤና ችግር ሆኖ በመስፋፋት

REGULATION NO. 529/2023

COUNCIL OF MINISTERS REGULATION TO ESTABLISH THE ETHIOPIAN PUBLIC HEALTH INSTITUTE

This Regulation is issued by the Council of Ministers pursuant to Article 103 of the Definition of Powers and Duties of the Executive Organs of the Federal Democratic Republic of Ethiopia Proclamation No. 1263/2021.

1. Short Title

This Regulation may be cited as the ‘Ethiopian Public Health Institute Establishment Council of Ministers Regulation No. 529/2023.’

2. Definition

In this Regulation:

1/ “Public Health Emergencies” means an occurrence, or imminent threat, health condition or events that pose a substantial risk of a significant number

የህዝብ ጤናን አደጋ ላይ ሊጥል እና አስቸኳይ እና የተቀናጀ ሀገራዊ ወይም ዓለም አቀፍ ምላሽ እና ትብብር ሊጠይቅ የሚችል ያልተለመደ ክስተት ነው። ይህም በሀገር ደረጃ ምላሽ የሚጠይቁም ባይሆንም በመለስተኛ ደረጃ የሚከሰቱ ለህክምና ተቋማት የጅምላ አደጋዎች ዝግጅት የሚያስፈልጋቸውና በፍጥነት መቆጣጠር ካልተቻለ መጠነ ሰፊ ሞትና አካል መጉደል የሚያስከትሉ ክስተቶች እንዲሁም ሰፊ የህዝብ መሰባሰብ ላይ ሊከሰቱ የሚችሉ የጤና አደጋዎችና ክስተቶችን ያካትታል፤

፪/ “የሕብረተሰብ ጤና አደጋ ማስተባበርያ ማዕከል” ማለት የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች ዝግጅት ፣ ምላሽ እና ማገገሚያ በተሻለ ሁኔታ ለማስተባበር ለተጠናከረ የመረጃ እና ሀብቶች ቅንጅታዊ አስተዳደር እንደ ማስተባበሪያ ሆኖ የሚያገለግል አካል ነው፤

፫/ “የአደጋ አመራር ሥርዓት” ማለት የተለያዩ አግባብነት ያላቸው ተዋናዮች በተቀናጀ መንገድ እንዲሰሩ በዋናነት ለሕብረተሰብ ጤና አደጋ ምላሽ ለመስጠት እና አደጋዎችን ለመቀነስ የሚያስችል አካሄድ መመሪያ የሚሰጥ የመዋቅር እና የፕሮቶኮሎች ስብስብ ነው፤

፬/ “የጅምላ አደጋ” ማለት በአንጻራዊነት በአጭር ጊዜ ውስጥ የሚፈጠሩትና ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ጉዳዮች፣ በአብዛኛው በአንድ ክስተት ማለትም እንደ የመንገድ ትራፊክ አደጋ፣ አውሎ ንፋስ፣ ጎርፍ፣ የመሬት መንቀጥቀጥ፣ የታጠቁ ታጣቂዎች ጥቃት ምክንያት የሚከሰቱትን አደጋዎች ያካትታል፤

of human fatalities, injuries or permanent or long-term disability which can be as a result of a disease or natural or man-made disasters and require urgent and coordinated intra and inter health facility, national or international response and cooperation. These may also include incidents of moderate public health emergency that do not require a national response but require mass medical causality preparedness, which otherwise can lead to large-scale death and injuries;

2/ “Public Health Emergency Operation Center (PHEOC)” means a responsible organization for the coordination of information and resources to support effective public health emergency management activities including preparedness, response and recoveries;

3/ “An Incident Management System” means a set of structures and protocols that provide guidelines for the various relevant actors to work in a coordinated manner, primarily to respond to public health emergencies and to reduce hazards;

4/ “Mass causality” means disasters that occur in a relatively short period of time and cause a large number of casualties, usually caused by a single event, such as road traffic accidents, hurricanes, floods, earthquakes, armed insurgent attacks;

፮/ “አንድ ጤና አካሄድ” ማለት በሰው፣ በእንስሳት እና በአካባቢ መስተጋብር መካከል የሚከሰተውን የሕብረተሰብ ጤና ስጋቶች በተሻለ ለመከላከል፣ ለመለየት እና ምላሽ ለመስጠት የሚያስችል ሁለገብ የትብብር ሥርዓት ነው።

፯/ “የላቀ የላብራቶሪ ምርመራ” ማለት የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎችን ለመከላከል እና ለመቆጣጠር የሚሰሩ የላብራቶሪ ምርመራዎችን፣ የምርምር ዘርፉን የሚያግዙ የላብራቶሪ አገልግሎቶች እንደሁም በሌሎች ላብራቶሪዎች ሊሰሩ የማይችሉ ወይም ተሰርተው ተጨማሪ ማረጋገጫ የሚሹ የምርመራ አገልግሎቶች የሚሰጥ ነው።

፰/ “ማጠቀሻ ላብራቶሪ” ማለት የላቀ እውቀት፣ ዘዴዎችን እና ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም በተለያዩ ናሙናዎች ላይ የማረጋገጫ የሚሆኑ የረቀቁ ምርመራ አገልግሎቶችን የሚሰጥ እና አዳዲስ የምርመራ ዜዴዎችንና ቴክኖሎጂዎች የሚያጠና እና የሚያረጋግጥ ነው።

፩ “የጤና ላብራቶሪ” ማለት ለሕብረተሰብ ጤና አደጋ ክስተቶች ዘርፈ ብዙ ምላሽ፣ ለጤና ክብካቤ፣ ህክምና እና ለሕብረተሰብ ጤናና ጤና ነክ ምርምሮች የሚጠቅሙ መረጃዎችን ለማመንጨትና ለማሳወቅ ከሰው፣ ከእንስሳት ወይም ከከባቢ በሚወሰዱ ናሙናዎች ላይ የተለያዩ የላብራቶሪ ምርመራዎችን የሚያከናውን ነው።

5/ “One health approach” means a multi-sectoral and multi-disciplinary collaboration or coordination system designed to enhance the capacity to prevent, detect and respond to public health threats within the interfaces of humans, animals and the environment;

6/ “Referral Laboratory” means a laboratory that provides testing services for the prevention and control of public health emergencies and in support of the research sector as well as conduct tests that cannot be performed in other laboratories or that can be performed but need further confirmatory testing;

7/ “Reference Laboratory” means a laboratory that provides confirmatory and sophisticated reference testing services on various specimens by employing advanced knowledge, methods and technologies; and that evaluates and validates new methods and technologies;

8/ “Health Laboratory” means a laboratory that performs various tests on specimens collected from humans, animals or the environment to generate and provide useful information for health care services, public health and health-related research and multifaceted responses to public health emergency events;

፱/ “የሕብረተሰብ ጤና ምርምር” ማለት በሕዝብ ጤና ላይ ተጽእኖ ያላቸውን ተላላፊና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎች፣ የሕብረተሰብ ጤና አደጋ፣ የአካባቢና የሥራ ቦታ፣ ሥርዓተ-ጤና፣ ሥርዓተ-ምግብ፣ ሥነ-ምግብ፣ የምግብ ደህንነት፣ የማህበራዊ ጤና፣ እና ዘረመልን ጨምሮ ናሙናዎችን በመውሰድ በማህበረሰብ ወይም ሕዝብ ተኮር ሆነው የሚሰሩ ምርምሮች እንዲሁም የጤና ፖሊሲና ስትራቴጂዎችን በመገምገም የሕብረተሰብን ጤና ለማሻሻል የሚረዱ ምርምሮችን ማከናወን ነው።

፲/ “ባዩ-ባንክ” ማለት ይዘታቸውና ባህሪያቸው የተረጋገጠላቸው ለምርምሮች እና ለጤና ላብራቶሪ ምርመራ ዘዴዎች ግምገማና ጥራት ፍተሻ የሚያገለግሉ የባዮሎጂካል መሠረት ያላቸው ናሙናዎች ማከማቻ ማዕከል ነው።

፲፩/ “የላብራቶሪ ቅንብር” ማለት የላብራቶሪ የምርመራ ውጤቶችን ጥራትና ታዓማኒነት ለማረጋገጥ እንዲያስችል በሥራ ላይ ያሉ ጠቀሜታቸው የተረጋገጠላቸው የተለያዩ የላብራቶሪ ምርመራ ዘዴዎችን በማቀናበር ወይም በማጣመር የሚፈጠር የተናበበ የምርመራ ቅደም ተከተል ነው።

፲፪/ “አዲስ የሚከሰቱ ተላላፊ በሽታዎች” ማለት ለተወሰነ ጊዜ ተከስተው የሚታወቁ ተላላፊ በሽታዎች በአዲስ መልክና በፍጥነት የስርጭት አድማሳቸው እየጨመረ ሲሄድ ማለት ነው።

፲፫/ “እንደገና የሚከሰቱ ተላላፊ በሽታዎች” ማለት ቀደም ሲል ተከስተው በተደረገው የጤና አጠባበቅ ፖሊሲና የተሻሻለ የኑሮ ደረጃ ውጤታማነት ክስተታቸው ቀንሶ የነበረ ነገር ግን

9/ “Public Health Researches” means researches that include communicable and non-communicable diseases, public health emergencies, occupational health, health system, food system, food science, nutrition, food safety, social health, and other community or population level researches involving body fluid samples and genomes and evaluation of health policies and strategies for the improvement of the health status of the public.

10/ “Bio-bank” means a repository for well-characterized biological specimens that are meant to be used for research purposes and evaluation of laboratory diagnostic methods to ensure the quality of laboratory testing;

11/ “Algorithm” means an interconnected and correlated sequence of testing procedures that is created by combining various existing laboratory testing methods of well-established use to ensure the quality and reliability of laboratory test results;

12/ “New Infectious Diseases” means the spread of infectious diseases that have been known for some time and occurring in a new way and increasing its spread rapidly;

13/ “Re-emerging diseases” means infectious diseases whose incidence has decreased due to previous health care policies and effective living

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በማህበረሰብ ውስጥ በተፈጠረው የጤና ሁኔታ ለውጥና ተጋላጭነት እንደገና የሚከሰቱ ተላላፊ በሽታዎች ናቸው።

፲፩/ “ኳራንቲን” ማለት ለተላላፊ በሽታ ተጋልጠዋል ተብሎ የተጠረጠሩትን ሰዎች፣ ሻንጣዎች፣ ኮንቴይነሮች፣ ማንኛውንም ወይም እቃዎች ተጨማሪ ኢንፎክሽን ወይም የብክለት ስርጭትን ለመከላከል ይቻል ዘንድ ነጻ መሆናቸው እስኪረጋገጥ የእንቅስቃሴ ገደብ መጣል ወይም ከሌሎች ዕቃዎች ለይቶ ማቆየት ነው።

፲፪/ “ለይቶ ማቆየት” ማለት የታመሙ ወይም የተበከሉ ሰዎችን ወይም ሻንጣዎችን፣ ኮንቴይነሮችን፣ ማንኛውንም ዕቃዎችን ወይም የፖስታዎችን የብክለት ስርጭትን ለመከላከል ይቻል ዘንድ የእንቅስቃሴ ገደብ መጣል ወይም ከሌሎች ሰዎች መለየት እና ተገቢው የህክምና እና ሌሎች የጤና እርምጃዎች ሂደት ስር እንዲቆዩ ማድረግ ነው።

፲፫/ “ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር” ማለት እንደ ቅደም ተከተሉ የጤና ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ማለት ነው።

፲፬/ “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፯ መሠረት የተመለከተው ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬደዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል።

፲፭/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

፲፮/ በወንድ ያታ የተገለጸ ማንኛውም አገላለጽ ሴትን ያጠቃልላል።

standards, but which are re-occurring due to recent changes in health conditions and vulnerability in the community;

14/ “Quarantine” means the restriction of activities or separation from others of suspect persons or of suspect baggage, containers, conveyances or goods in such manner as to prevent the possible spread of infection or contamination until proven free from infection;

15/ “Isolation” means limiting activities of sick or infected persons or bags, containers, transporters, goods or postal items to prevent the spread of contamination and keeping them under medical and other medical procedures;

16/ “Ministry or Minister” means the Ministry of Health or Minister, respectively;

17/ “Region” means any regional state referred to under Article 47 of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and includes Addis Ababa and Dire Dewa City Administrations.

18/ “Person” means any natural or juridical person;

19/ Any expression in the masculine gender includes the feminine.

፫. ስለ መቋቋም

፩/ የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

፪/ ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

፬. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ስፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

፭. የኢንስቲትዩቱ ዓላማዎች

፩/ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች የመከላከል እና የመቆጣጠር ሥራዎችን መምራት፣ ማከናወን እና ማስተባበር፤

፪/ የጤና ላቦራቶሪዎችን አቅም መገንባት፣ ለሕብረተሰብ ጤና አደጋዎችና ለሕክምናው ዘርፍ የላቀ የላቦራቶሪ ምርመራ አገልግሎት መስጠት እንዲሁም የማጠቀሻ ምርመራ ማከናወን፤

፫/ ቅድሚያ በሚሰጣቸው የሕብረተሰብ ጤናና ሥርዓተ-ምግብ ችግሮች፣ ፕሮግራሞችና ስትራቴጂዎች ላይ ምርምር ማድረግ፤

፬/ የጤናና ጤና ነክ መረጃዎችን ከተለያዩ አካላት በማሰባሰብ ሀገራዊ የጤና መረጃ አስተዳደር ቅመራና ትንተና ማዕከል ማቋቋም፤ ማስተዳደር።

3. Establishment

1/ The Ethiopian Public Health Institute (hereinafter "Institute") is hereby established as an autonomous Federal Government Office having its own legal personality.

2/ The Institute shall be accountable to the Ministry.

4. Head Office

The Institute shall have its head office in Addis Ababa and may have branch offices elsewhere, as may be necessary.

5. Objectives of the Institute

1/ Lead, conduct, and coordinate the prevention and control of public health emergency activities;

2/ Build the capacity of health laboratories, provide referral laboratory testing services for public health emergency management, healthcare service; and undertake reference testing;

3/ Undertake researches on priority public health and nutritional problems, programs and strategies;

4/ Establish and manage national health data management and analytics center by gathering health and health-related data from various sources.

፮. የኢንስቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ ትኩረት በተሰጣቸው የሕብረተሰብ የጤና ስጋቶች፣ በወረርሽኝ መልክ የሚከሰቱ በሽታዎች፣ የጤና ክስተቶች፣ ከፍተኛ የምግብ ዕጥረት አደጋዎች እና የአካባቢ ጤና ችግሮች ላይ የቅኝት ሥርዓተ ይዘረጋል፣ ቅኝት ያካሂዳል፣ ያስተባብራል፣ ይተነትናል፣ ወቅቱን የጠበቀ መረጃ ያሰራጫል፤

፪/ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የአፈጻጸም ስልቶችን ይቀይሳል፣ መመሪያዎችን ያወጣል፣ አቅም ይገነባል፣ የዝግጅትና የምላሽ እቅዶችን ያዘጋጃል፤

፫/ ወረርሽኝ ወይም ሌሎች የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች ወይም ስጋቶች ሲከሰቱ በቦታው ተገኝቶ ምርመራ ያካሂዳል፣ ክስተቶችን ያረጋግጣል፣ ግንዛቤ ያስጨብጣል፣ ያስጠነቅቃል፣ መረጃዎችን ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፣ ግብአቶችን ያንቀሳቅሳል ወይም እንዲንቀሳቀሱ ያደርጋል፣ ኳራንታይን ያደርጋል ፣ ለይቶ ያቆያል ሌሎችም የማሕበረሰብ እና የሕብረተሰብ ጤና የምላሽ እርምጃዎችን ይወስዳል፤

፬/ ወረርሽኝ ወይም ሌሎች የጅምላ አደጋዎች ሲከሰቱ ጊዜያዊ የህክምና አገልግሎት የሚሰጡ የህክምና ተቋማት እንዲኖሩ ያደራጃል፣ ያስተባብራል፣ የቅብብሎሽ ሥርዓት ይዘረጋል፣ መሰረታዊ የጤና አገልግሎቶችን በማቀናጀት እንዲቀጥሉ ድጋፍ ያደርጋል፤

6. Power and Duties of the Institute

The Institute shall have the power and duties to:

1/ Establish effective and efficient surveillance system, coordinate and conduct surveillance, undertake analysis, and timely disseminate information on selected public health risks, epidemic-prone diseases, health events, emergency nutrition and environmental problems;

2/ Design implementation strategies, issue guidelines, build capacity, develop preparedness and response plans to prevent and control public health emergencies ;

3/ Conduct on sight investigations to , verify outbreaks, undertake risk communications and community engagements and public awareness, issue alert, provide warning and disseminate information to the concerned organs, mobilize or enforce the mobilization of resources by others, quarantine, isolate and take other community and public health response measures during epidemics or any other public health emergency or public health risk;

4/ In the event of an epidemic or other mass casualties, establish makeshift health facilities for provisional health services, coordinate, put in place a disaster referral linkage and definitive

፭/ ወረርሽኝ ወይም ሌሎች የጅምላ አደጋዎች ሲከሰቱ ፈጣን ምላሽ ሰጭ ቡድኖች እና የድንገተኛ የሕክምና ሰጭ ቡድኖችን ያደራጃል፤ ደረጃ እንዲሰጣቸው ይሰራል፤ ምላሽ እንዲሠጡ ያሰማራል፤ ምላሽ አሰጣጥን ይከታተላል፤ በየደረጃው ድጋፍ ይሰጣል፤

፮/ የሕብረተሰብ ጤና አደጋ ማስተባበሪያ ማዕከል ያቋቁማል፤ በተለያዩ ደረጃዎች እንዲቋቋሙ ድጋፍ ያደርጋል፤ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች ሲከሰቱ የዝግጁነትና ምላሽን የሚያስተባብር የአደጋ አመራር ሥርዓትን ያቋቁማል፤ ከባለድርሻ አካላት ጋር በትብብር ይሠራል፤

፯/ የተቀናጀ የጤና አደጋዎች አመራር ሥርዓት በክልሎች፣ በዞን፣ በወረዳ እና ተቋማት ላይ ተግባራዊ እንዲደረግ በትብብር ይሠራል፤

፰/ ከባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር በሰው ሰራሽ እና በተፈጥሮ አደጋዎች ወይም ክስተቶች ምክንያት ጤናን በተመለከተ የደረሰውን ጉዳት በመለየት የተጎዳን የሕብረተሰብ ክፍል እንዲያገግም ይሠራል፤ የመንግስት ጤና ተቋማት ወደነበሩበት እንዲመለሱ ድጋፍ ደርጋል፤

፱/ በሁሉም ዋና ዋና የሀገሪቱ የዓለም አቀፍ የአየር ማረፊያዎችና የየብስ መግቢያና መውጫ ኬላዎች ላይ ድንበር ተሻጋሪ ተላላፊ በሽታዎች ወደ ሀገር እንዳይገቡ ወይም ከሀገራችን ወደ

care transition, support and ensure the continuity of essential health services ;

5/ Organize emergency response and emergency medical teams in the event of an epidemic or other mass causalities, work for their rating by the appropriate body, deploy them as needed, monitor responses, and provide support at all levels;

6/ Establish public health emergency operation centers, support their establishment at different levels; establish and implement an incident management system to coordinate preparedness and responses during public health emergencies, liaise with and coordinate with other relevant stakeholders;

7/ Work cooperatively in the implementation of integrated Public Health Emergency Management System in regions, zones, woredas and other bodies;

8/ In collaboration with other stakeholders, assess health damages resulting from man-made or natural disasters, provide support and contribute to post-disaster recovery and rehabilitation of affected population and government health facilities;

9/ Carry out measures including quarantine and isolation to prevent the spread of transboundary diseases or epidemics from entrance to the

ሌሎች ሀገራት እንዳይዛመቱ የመከላከል ሥራዎችን ይሠራል፤ ኳራንታይን ያደርጋል፤ ለይቶ ያቆያል፤

፲፫/ ወደ ሀገር በሚገቡ አውሮፕላኖች ላይ ከጤና አጠባበቅና ተላላፊ በሽታዎች ቁጥጥር ጋር ተያያዥነት ያለው ኢንሰፔክሽን ያካሂዳል እንዲሁም ከሀገር በሚወጡ አውሮፕላኖች ላይ ርጭት የሚካሄድበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤ ሰርቴፍኬት ይሰጣል፤

፲፩/ ዓለም አቀፍ ተጓጉሮችን በዓለም የጤና ድርጅት መስፈርቶች መሰረት የተለዩትን የክትባት ዓይነቶች እንዲሰጡ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ሰርቴፍኬት ይሰጣል፤

፲፪/ ወደ ሀገራችን በሚገቡና ከሀገራችን የሚወጡ አስክሬን ወይም አጽም ከተላላፊ በሽታ ነጻ መሆናቸውን እና የተቀመጡትን የጤና መሥፈርቶች ማሟላታቸውን ያረጋግጣል፤

፲፫/ በዓለም አቀፍ እና ሀገር አቀፍ የጤና ሕጎች መሰረት የዓለም የጤና ደንብ ሀገራዊ ተጠሪ ሆኖ ያገለግላል፤ ያስተባብራል፤

፲፬/ በሀገሪቱ የዘርፈ ብዙ ሴክተሮችና ዘርፈ-ብዙ ሙያዎች የአንድ ጤና ትግበራ ሴኬራቴሪያት ሆኖ ያገለግላል፤

፲፭/ የኢንሰፔክቶቹን የላብራቶሪ አቅም ግንባታ ዓላማ ለማስፈፀም የሚረዳ እና የአገልግሎቱ ዘርፍ አቅም የሚገነባበትን ፍኖተ ካርታና የማስተግበሪያ ስልት ይቀይሳል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤ እንዲሁም ሌሎችም እንዲተገቡ ድጋፍ ይሠጣል፤

country or exit to other countries at all major international air and land entry and exit ports.

10/ Perform inspections related to health and infectious diseases control measures on incoming aircrafts; and establish a system to perform spraying on departing aircrafts; issue certificates;

11/ Establish a system to vaccinate international travelers with specific types of vaccinations in accordance with the requirements of the World Health Organization; issue certificates;

12/ Ensure corpses or skeletons entering and leaving the country are free from infectious diseases and meet the health requirements;

13/ Serve as national International Health Regulations (IHR) Focal Point in accordance with international and national health laws, coordinate the same;

14/ Serve as the Secretariat of Multi-sectoral and Multi-disciplinary One Health implementation;

15/ Develop roadmap and implementation strategies to assist in the achievement of the Institute’s objective of building the capacity of health laboratories and the sector’s service; implement and provide support to others to implement;

፲፯/ የጤና ላብራቶሪ ባዮሴፍቲ እና የባዮሴኩራቲ በሚመለከት የተለዩ አደገኛ ተሀዋሲያንና መርዛማ ንጥረ-ነገሮች አያያዝን በተመለከተ የትግበራ ሰነድ ያዘጋጃል፤ ይተገብራል፤ ሌሎችም እንዲተገብሩ ድጋፍ ያሰጣል፤

፲፰/ የኢንስቲትዩቱ ላብራቶሪዎች ሀገር አቀፍ እና ዓለም አቀፍ የጥራት መስፈርቶችን አሟልተው ሙሉ እውቅና ወይንም አክሪዲቴሽን እዲያገኙ ያደርጋል፤ ሌሎች የጤና ላብራቶሪዎችም ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤

፲፱/ የኢንስቲትዩቱ ላብራቶሪዎች በሀገር ደረጃ ለሚሰጠው ጤና ክብካቤና ህክምና፣ ለሀብረተሰብ ጤና አደጋ ክስተቶች፣ ለጤና እና ጤና-ነክ ምርምሮች ጥራቱን የጠበቀ የላቀ ምርመራና የማጠቃለያ ላብራቶሪ አገልግሎቶችን ይሰጣል፤ ሌሎችም የጤና ላብራቶሪዎች ጥራቱን የጠበቀ የምርመራ አገልግሎት እንዲሰጡ የአቅም ግንባት ሥራ ይሠራል፤

፳፬/ በአዳዲስና ዘመናዊ የላብራቶሪ ምርመራ ዘዴዎች፣ ቴክኖሎጂዎች፣ መሣሪያዎች እና ግብዓቶች ጠቀሜታና ጥራት ላይ ፍተሻ እና ግምገማ ያከናውናል፤ ግብረ መልስ ይሠጣል፤ የላብራቶሪ ምርመራዎች ቅንብር ያዘጋጃል፤ የማላመድና የማስፋት ሥራዎችን ያከናውናል ያስተባብራል፤ አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤

16/ Prepare implementation documents for health laboratory biosafety and biosecurity as well as hazardous pathogens and toxins identified in the field of health laboratory; implement accordingly and provide support to others to implement the same;

17/ Ensure that the Institute’s laboratories meet national and international quality standards to be fully accredited, and provide support and follow up to other health laboratories;

18/ Provide quality assured referral and reference laboratory testing services in support of health care services, public health emergency management system, public health and health related researches; build the capacity of other health laboratories to provide quality testing services;

19/ Undertake validation and evaluation studies on the use and quality of new and advanced health laboratory methods, technologies, instruments and laboratory commodities; establish algorithms for use, carry out, coordinate and follow up on adaptation and scale-up activities;

፳፮/ የጤና ላቦራቶሪ ጥራት ግምገማ መርሐ ግብር ትገበራን ያስተባብራል፤ ናሙናዎችን ያዘጋጃል፤ ያሰራጫል፤ አፈጻጸም ይገመግማል፤ ባዮ-ባንክ ያቋቁማል፤ ያስተዳድራል፤ በተጨማሪም ለክልል ላቦራቶሪዎችም ድጋፍ ይሰጣል፤

፳፩/ የጤና ላቦራቶሪ መረጃዎችን ለመሰብሰብ፤ ለመጠበቅ፤ ለመተንተንና ለማሰራጨት የሚያስችሉ ዘመናዊ የላቦራቶሪ መረጃ አያያዝ ሥርዓት ተግባራዊ ያደርጋል፤ በሌሎች የጤና ላቦራቶሪዎችና ክልሎች እንዲተገበር ድጋፍ ያደርጋል፤

፳፪/ የጤና ላቦራቶሪ መሣሪያዎች የቅድመ ብልሽት መከላከያ እና የብልሽት ጥገና አገልግሎት ይተገብራል፤ ለክልል የላቦራቶሪ መሣሪያዎች የጥገና ማዕከላት የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤

፳፫/ ከባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር ለግል የጤና ላቦራቶሪ አገልግሎት ሀገራዊ ጥራት ለማስጠበቅ የሚረዱ ስልቶች በመቀየስ ድጋፍ ይሰጣል፤

፳፬/ በሀገር አቀፍ የሕብረተሰብ ጤና ምርምር አጀንዳዎች ላይ ተመስርቶ ቅድሚያ ትኩረት በተሰጣቸው የሕብረተሰብ ጤና እና ስርዓተ-ምግብ ዙሪያ ጥናቶችን ያካሂዳል፤ የጥናት ውጤቶችን መሠረት ያደረገ የፖሊሲ ትንተናዎችን ያቀርባል፤ የምርምር ውጤቶችን ተደራሽ ያደርጋል፤ ፋይዳቸውንም ይገመግማል፤

20/ Coordinate the implementation of external quality assessment program; prepare and distribute proficiency testing specimens, evaluate performance, establish and manage bio-bank, and provide support to regional health laboratories to implement the program;

21/ Implement modern health laboratory information system for capturing, storage, analysis and dissemination of laboratory information and provide support to other health laboratories and regions for the implementation of the same;

22/ Carry out preventive and curative health laboratory equipment maintenance services; provide capacity building support to regional health laboratory equipment maintenance centers;

23/ Provide support to private health laboratories to maintain national standards for quality service by developing strategies in collaboration with stakeholders;

24/ Undertake public health and nutrition related researches based on the prioritized national research agenda, provide policy analysis based on research results; disseminate findings, evaluate impacts;

፳፭/ የሀገራዊ የጤና እና ስርዓተ-ምግብ ነክ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች፣ ፕሮግራሞችንና ዕቅዶች ትግበራን የሚያግዙ የግምገማ ምርምሮችን ያካሄዳል፤ የተገኙ ሳይንሳዊ መረጃዎችን ለባለድርሻ አካላት ያሰራጫል እንዲሁም ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል፤

፳፮/ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች ከመከሰታቸው በፊት፣ ሲከሰቱ ወይም ከተከሰቱ በኋላ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችሉ ምርምሮችን ያካሄዳል፤

፳፯/ የጤና ሥርዓቱን ለማጠናከር ሀገር አቀፍ ጉዳዮች ላይ የጤና ሥርዓት ምርምር ያካሄዳል፤

፳፰/ በሰዎች በእንስሳት እና በአካባቢያቸው መስተጋብር መሀከል በሚከሰቱ የጤና ችግሮች፣ በሥራ ቦታ ደህንነት እና በትራፊክ አደጋ ጋር ተያይዞ ሊያጋጥሙ በሚችሉ በሽታዎች፣ ጉዳዮችና ሞት፣ በአየር ንብረት ለውጥ ምክንያት ሊከሰቱ በሚችሉ የህብረተሰብ ጤና መቃወሶች ዙሪያ በሀገር አቀፍ እና በማህበረሰብ ደረጃ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በትብብር ጥናት ያካሄዳል፡፡

፳፱/ አዲስ እና እንደገና በሚከሰቱ ተላላፊ በሽታዎች፣ የተለመዱ ተላላፊ እና ተላላፊ ባልሆኑ በሽታዎች፣ በሥርዓተ-ምግብ እና በምግብ ደህንነት ችግሮችና እና በሌሎች መሰል የጤና ጉዳዮች ላይ ዳሠሳ እና ቅኝቶችን ያካሄዳል፤

25/ Undertake evaluative researches to support the implementation of public health and nutrition related policies, strategies, programs and plans; disseminate scientific information to stakeholders and provide professional support;

26/ Conduct researches before, during and after the occurrence of public health emergencies to support prevention and control measures;

27/ Conduct health system researches on national issue to strengthen the health system;

28/ Undertake public health researches in collaboration with stakeholders on health problems arising from the environmental, human and animal interface; illnesses , injuries and deaths resulting from occupational health and safety, traffic accidents and other health events; health impacts of climate changes at population and community levels;

29/ Undertake national survey and surveillance on emerging and re-emerging infectious diseases; other communicable diseases, and non-communicable diseases; food and nutrition, food safety and other health related issues ;

- ፴/ በምግብ እጥረትና ያለመመጣጠን የሚከሰቱ በሽታዎችን ለመከላከል የሚደረገውን ጥረት የሚያግዙ በምግብና ሥርዓተ-ምግብ፣ የአመጋገብ ባህል፣ የምግብ ሥርዓት ፣ በምግብ ደህንነት እና ተያያዥ ጉዳዮች ላይ ምርምር ያካሄዳል፤
- ፴፩/ ዓለም አቀፍ እና ሀገር አቀፍ መርሆችን ተከትሎ የሕብረተሰብ ጤና ምርምር ሥነ-ምግባርን የሚገመገሚበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤
- ፴፪/ የሕብረተሰብ ጤና አደጋዎች ቁጥጥር፣ የጤና ላቦራቶሪ ፣ የሕብረተሰብ ጤና ምርምር እና የጤናና ጤና ነክ መረጃ በተመለከተ ተጨባጭ ፍላጎትን መሠረት ያደረጉ የአጭር ጊዜና የሥራ ላይ ስልጠናዎችን ይሰጣል፤ የሥልጠና ማኑዋሎችን ያዘጋጃል፤ የረጅም ጊዜ ሥልጠናዎችን በመስጠት ረገድ ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ይተባበራል፤ እንደ አስፈላጊነቱ የማማከር አገልግሎት ይሰጣል፤
- ፴፫/ በሀገሪቱ በተለያዩ አካላት የሚሰበሰቡን ጤናና ጤና ነክ መረጃ በማሰባሰብና በመረጃ ቋት ውስጥ በማከማቸት፣ የመረጃዎችን ልውውጥ በማሳለፍ፣ በመቀመርና በመተንተን ለውሳኔ ሰጪዎች አስፈላጊ የሆኑ የመረጃ ግብዓት ተደራሽ ያደረጋል፤
- ፴፬/ የበሽታዎችና አደጋዎች ሥርጭትና ጫና፣ ማህበራዊ ፣ ኢኮኖሚያዊና ሌሎች የጤና ችግር አጋላጭ መንስኤዎችን በመተንተን ሳይንሳዊ ማስረጃ በማዘጋጀት በውሳኔ ሰጪ እንዲተገበር አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤

- 30/ Undertake researches on food and nutrition, food anthropology, food system, food safety and related issues to prevent malnutrition-related diseases;
- 31/ Establish public health research ethics evaluation system in line with national and international standards and principles;
- 32/ Provide short term and on job trainings based on the existing needs of public health research, public health emergency management, quality laboratory system and health and health related data; prepare training manual; collaborate with higher education institutions with respect to long term trainings; render consultancy services as deemed necessary;
- 33/ Map and archive health and health related data from multiple sources on a National Health and Health related data repository; facilitating the exchange of data, compile, analyze and visualize the data; and provide evidence to decision makers;
- 34/ Conduct analysis of burden of disease, injury and risk factor estimates; socio-demographic estimates and provide reliable evidence for decision making; facilitate and track translation of evidence for action and provide support as needed;

፴፭/ የተቋቋመበትን ዓለማዎችን ለመፈጸም ከተለያዩ ሀገራዊ እና ዓለም አቀፋዊ ተቋማት ጋር በትብብር ይሠራል፤

፴፮/ ተቋሙ ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በሚኒስቴሮች ምክር ቤት በሚወጣ ታሪፍ መሠረት ክፍያ ያስከፍላል፤

፴፯/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ክስ ይመሰርታል፤ ይከሰሳል፡፡

፯. የኢንስቲትዩቱ አደረጃጀት

ኢንስቲትዩቱ፡-

፩/ በጠቅላይ ሚኒስቴሩ የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፤

፪/ እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና

፫/ አስፈላጊ ሠራተኞች፤

ይኖሩታል፡፡

፰. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

፩/ ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ኢንስቲትዩቱን ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ) በዚህ ደንብ አንቀጽ ፮ የተመለከተውን የኢንስቲትዩቱ ሥልጣን እና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ) የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

35/ Promote collaborations and partnerships with various national and international institutions in order to achieve its mission;

36/ Charge fees for services provided based on tariff enacted by the Council of Ministers;

37/ Own property, enter into contracts and sue and be sued in its own name.

7. Organization of the Institute

The Institute shall have:

1/ Director-General to be appointed by the Prime Minister;

2/ Deputy Director Generals, as may be necessary, and;

3/ The necessary staff.

8. Power and Duties of the Director-General

1/ The Director-General Shall be the Chief Executive Officer of the Institute and shall lead and manage the Institute.

2/ Without limiting the generality of Sub-Article (1) of this Article, the Director-General shall:

a) Exercise the power and duties of the Institute specified under Article 6 of this Regulation;

b) Employ and manage employees of the Institute in accordance with the laws of the Federal Civil Service Commission ;

- ሐ) የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- መ) ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤
- ሠ) የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸም እና የሒሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

፱. የምክትል ዋና ዳይሬክተር ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖረዋል፡-

- ፩/ የተመደበበትን የዘርፍ ተግባራት ያከናወናል፤
- ፪/ ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶት ይሰራል፤
- ፫/ ከአንድ በላይ ምክትል ዋና ዳይሬክተር ካሉና ዋና ዳይሬክተሩ በተለይ ካልወከለ በሹመት ቅድሚያ ያለው ዋና ዳይሬክተር ተክቶት ይሠራል፡፡

፲. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት ከመንግስት የሚመደብ ይሆናል፡፡

፲፩. የገቢ ምንጭ

- ፩/ ከሀገር ውስጥና በዓለም አቀፍ ደረጃ በውድድር የሚገኙ የምርምር ሥራ ማስኪያጃ ገንዘብ፤ እና
- ፪/ በሚያከናውናቸው አገልግሎቶች የሚገኙ ገንዘብ ያስተዳድራል፡፡

- c) Prepare the Institute's annual work program and budget and submits to the Ministry, implement same upon approval;
- d) Represent the Institute in its dealings with third parties;
- e) Prepare the performance and financial reports of the Institute and submits to the Ministry.

9. Power and duties of the Deputy Director

General

The Deputy Director General shall:

- 1/ Perform the assigned organizational wing activities;
- 2/ Act on behalf of the Director General in his absence;
- 3/ If there are more than one Deputy Director Generals, the most senior Deputy Director General will represent the Director-General in the event of no specific delegation from the Director General.

10. Budget

The budget of the Institute shall be allocated by the government.

11. Source of Income

- 1/ Competitive research management funds secured from local and international sources; and
- 2/ Manage revenues collected from services it provides.

፲፪. የሒሳብ መዛግብት

፩/ ኢንስቲትዩቱ የተሟሉ እና ትክክለኛ የሆኑ የሒሳብ መዛግብት ይኖሩታል፤

፪/ የኢንስቲትዩቱ የሒሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራል፡፡

፲፫. የተሻረ ሕግ

የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ማቋቋም የሚንስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር ፫፻፩/፪ሺ፮ በዚህ ደንብ ተሻሯል፡፡

፲፬. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ የካቲት ፪ ቀን ፪ሺ፲፮ ዓ.ም

ዐብይ አህመድ (ዶ/ር)
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

12. Books of Accounts

- 1/ The Institute shall keep complete and accurate books of accounts;
- 2/ The books of accounts and financial documents of the Institute shall be audited annually by the Auditor-General or by an auditor designated by him.

13. Repealed Law

The Ethiopian Public Health Institute Establishment Council of Ministers Regulation No. 301/2006 is hereby repealed.

14. Effective Date

This Regulation shall enter into force on the date of publication in the Federal Negarit Gazette.

Done at Addis Ababa, on this 9th Day of February, 2023.

ABIY AHMED (DR.)
PRIME MINISTER OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA